

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

บทบาทที่แสดงออกของผู้นำท้องถิ่นในการป้องกันรักษาป่าตามการรับรู้ของราษฎรในท้องถิ่น :
ศึกษากรณีตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

ROLE PERFORMANCE OF LOCAL LEADERS IN FOREST PROTECTION AS PERCEIVED
BY LOCAL PEOPLE : A CASE STUDY ON TAMBON TAKIENPOM
AMPHUR THUNGHUACHANG, CHANGWAT LAMPHUN, THAILAND

โดย

นายสมหมาย สารีรัตน์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความสำเร็จแห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการเกษตรและป่าไม้)

พ.ศ. 2539

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : บทบาทที่แสดงออกของผู้นำท้องถิ่นในการป้องกันรักษาป่า ตามการรับรู้ของ
 ราษฎรในท้องถิ่น : ศึกษากรณี ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน
 ผู้วิจัย : นายสมหมาย สารวิรัตน์
 ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการเกษตรและป่าไม้)
 สาขาวิชา : บริหารการเกษตรและป่าไม้
 ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
 (รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทนุผล)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการแสดงออกในบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่แสดงออกในการป้องกันรักษาป่า ตามการรับรู้ของราษฎรในท้องถิ่น (2) อำนาจ/อิทธิพลทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่มีต่อการแสดงออกในบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการป้องกันรักษาป่าตามการรับรู้ของราษฎรในท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลคือหัวหน้าครอบครัวราษฎรในท้องที่ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน จำนวน 11 หมู่บ้าน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ จำนวนทั้งสิ้น 131 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาถอดรหัสและวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว แต่ไม่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 14,522 บาทต่อปี มีพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 1 ไร่ มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน และมีคนช่วยในไร่นาเฉลี่ยครอบครัวละ 3 คน อาชีพหลักของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คือการประกอบอาชีพเกษตรกรและมีอาชีพรองคือการรับจ้าง

พฤติกรรมการแสดงออกบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการป้องกันรักษาป่าตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดรับรู้พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่นต่อการป้องกันรักษาป่าในระดับดีมาก กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากรับรู้ที่ผู้นำท้องถิ่นมีการแสดงออกในบทบาทการนำการประชุมกลุ่มในชุมชน เพื่อสร้างกฎเกณฑ์การป้องกันรักษาป่า มีส่วนร่วมในการประชุมร่วมระหว่างชุมชน การประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรเอกชน เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงาน รวมทั้งมีการจัดเวรยามลาดตระเวนตรวจป่า และการพิจารณาโทษผู้กระทำผิดกฎเกณฑ์อย่างจริงจัง

สำหรับอำนาจ/อิทธิพลที่มีต่อการแสดงออกในบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการ
ป้องกันรักษาไปตามการรับรู้ของผู้ชุมนุม ระบุว่าผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นเป็น 2 ลักษณะ คือ
เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยว่าการที่ผู้นำท้องถิ่นมีการประสาน
งานกับส่วนราชการหรือองค์กรเอกชนสามารถมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุน ให้กลุ่มผู้นำท้องถิ่น
สามารถดำเนินการป้องกันการป้องกันรักษาป่า โดยไม่หวาดกลัวต่ออำนาจ/อิทธิพลท้องถิ่น
ส่วนประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลไม่เห็นด้วยคือ ผู้ให้ข้อมูลไม่เห็นว่าการเข้มงวดหรือปราบปรามผู้นำ
โดยกลุ่มอิทธิพลภายนอก/ภายใน และไม่เชื่อว่ากลุ่มอิทธิพลจะใช้เงินซื้อตัวผู้นำ หรือราษฎร
ที่ต่ำ เป็นกิจกรรมป้องกันรักษาป่า อีกทั้งไม่เห็นถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือองค์กรเอกชนจะเป็น
ผู้บุกรุกทำลายป่าหรือทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่

ABSTRACT

Title : Role Performance of Local Leaders in Forest Protection as Perceived by Local People : A Case Study on Tambon Takiempom, Amphur Thunguachang, Changwat Lamphun, Thailand

By : Sommai Sareerat

Degree : Master of Science (Agriculture and Forestry Administration)

Major Field : Agriculture and Forestry Administration

Chairman, Special Problem Advisory Board :

(Associate Professor Dr. Numchai Thanupon)

..... 21. Aug. 1996

The objectives of this research were to investigate 1) the level of role performance of local leaders in forest protection as perceived by local people; and 2) power/influence, in and outside the rural areas, which affected the role performance of local leaders in forest protection as perceived of local people. The respondents were 131 samples of family leaders in 11 villages of Tambon Takiempom, Amphur Thunguachang, Changwat Lamphun, selected by using the systematic random sampling. The data were collected by means of interview schedule, decoded and analyzed by the SPSS computer program.

The results of the research revealed that most of the respondents were male, married, 45 years old on average and hadn't completed a primary level of education. They had an average annual income of 14,522 bahts and average agricultural

land of 1 rai per family. An average number of household members was 4 and 3 members could help in farming, Most of the respondents were mainly engaged in farming and they were occasionally hired for labour.

The results also revealed that all of the respondents perception of the local leaders role performance in forest protection was at a high level. In other words, the respondents perceived the following role performances of the local leaders conducting local community meetings to formulate forest protection regulations; participating in the meetings of other communities; coordinating with governmental and non-governmental agencies to form working networks; organizing forest patrolling; and punishing those breaking the regulations.

For power/influence which affected the local leaders role performance in forest protection, it was found that respondents perception was in two aspects agreeing and disagreeing. That is they agreed on the ideas that local leaders coordination with governmental and non-governmental agencies enabled them to perform their forest protection work without fear of any local power/influence. The respondents disagreed on the ideas that local leaders were threatened or harmed by influential groups, in or outside the areas, that local leaders and people engaged in forest protection were bribed and that governmental employees or non-governmental people were encroachers, deforesters, or corruptors.